

Complexnummer: 507680

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Bellinckhof

Aantal complexonderdelen

7

Monumentnummers van complexonderdelen

507681, 507682, 507683, 507684,
507685, 507686, 507687

Woonplaats

Almelo

Gemeente

Almelo

Provincie

Overijssel

Hoofdadres van hoofdobject

Wierdensestraat 208, 7604 BR Almelo

Complexomschrijving

Inleiding

BUITENPLAATS 'de Bellinckhof' bestaande uit een LANDHUIS, TUIN met een ZONNEWIJZER, twee BRUGGEN en LANTAARNS; twee identieke DIENSTWONINGEN, een KOETSHUIS en KWEKERIJ (met een MUUR, twee KASSEN en een WERKPLAATS). Huis en tuin van de Bellinckhof zijn gelegen aan de rand van Almelo aan de zuidzijde van de Straatweg Almelo-Wierden, de Wierdensestraat. Het huis is naar de weg gericht en de tuinaanleg houdt het zicht erop vrij.

Tussen de voorgevel (N) van het huis en de Wierdensestraat ligt een groot gazon. Aan de Wierdensestraat, noordwestelijk van het huis, staat het koetshuis. Aan de andere kant (NO) staat één dienstwoning aan de Wierdensestraat, westelijk van de Bellinckhofsweg (zandweg). Daarachter (Z) staat de andere dienstwoning. De kwekerij ligt nog iets zuidelijker aan de oostkant van de Bellinckhofsweg.

Omschrijving

Architect Karel Muller tekende in 1917 het eerste ontwerp voor het huis in opdracht van het echtpaar Joh. ten Cate-Kortebout van der Sluys. In 1920 voltooide hij het in samenwerking met de architect J.W. Hanrath. Het huis werd gebouwd in de Um-1800 bouwstijl, waarbij zowel in ex-als interieur sprake is van Engelse invloed. Het gebruik van diverse bouwstijlen, afhankelijk van wat de opdrachtgever wenste, is kenmerkend voor Karel Mullers ontwerpen.

Daarbij werd Muller beïnvloed door Engelse voorbeelden van landhuizen. In het huis zijn nog bijzonder veel oorspronkelijke kamers en onderdelen aanwezig. De loggia aan de zuidoostkant van het huis is niet lang na de voltooiing met vensters met stalen kozijnen dichtgezet. De dienstwoningen en het koetshuis, alle uit 1919, zijn in eenzelfde bouwstijl gebouwd. Model voor de dienstwoningen stonden de dienstwoningen aan de beide poorten van Rhederoord (De Steegh). De dienstwoningen zijn identiek aan elkaar. Het enige verschil bestaat erin dat de vensters van de dienstwoning aan de Wierdensestraat - evenals die van het koetshuis - tegenwoordig zijn behangen met roodbruine luiken met een geel lijstje en een donkergroene rand en die van de dienstwoning nog behangen zijn met de oorspronkelijke persiennes. De zuidelijk gelegen dienstwoning, dichtbij de kwekerij uit 1919, is waarschijnlijk de tuinmanswoning geweest. In de woning is een zandstenen steen aangebracht, met in reliëf: "Deze steen werd gelegd door Egbert ten Cate oud 5 jaar october 1919."

De bij het huis behorende tuin in 'gemengde stijl' is tussen 1917 en 1921 ontworpen door L.A. Springer. In 1926 zijn door Springer ontwerpen gemaakt voor de reorganisatie en uitbreiding van het westelijk deel, die ten dele zijn uitgevoerd.

Waardering

De buitenplaats met het landhuis, de tuin (waarin zonnewijzer, bruggen en lantaarns), dienstwoningen, koetshuis en kwekerij (met een muur, twee kassen en een werkplaats) is van cultuur-, architectuurhistorisch en stedenbouwkundig belang:

- vanwege de betekenis van de textielfabrikantenfamilie Ten Cate voor de sociaal-economische geschiedenis van Almelo en Twente
- als kenmerkend voorbeeld van een vroeg 20e eeuwse buitenplaats voor permanente bewoning
- vanwege het ontwerp van het landhuis dat kenmerkend is voor het oeuvre van architect Karel Muller
- vanwege de UM-1800 bouwstijl van veel onderdelen
- vanwege de gaafheid van de onderdelen
- vanwege de hoge ensemblewaarde, te danken aan de aanwezigheid en rangschikking van veel elementen van een complete buitenplaats
- vanwege de tuinaanleg van L.A. Springer en de aansluiting daarvan op het huis, waarbij een deel van de aanleg is gericht naar een as van het huis.

Monumentnummer*: 507681

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 29 juli 1997
Kadaster deel/nr: 9544/28

Monumentnaam**

Bellinckhof

Complexnummer

507680

Complexnaam

Bellinckhof

Woonplaats*

Almelo

Gemeente*

Almelo

Provincie*

Overijssel

Straat*

Wierdensestraat

Nr*

208

Toev.*

Postcode*

7604 BR

Woonplaats*

Almelo

Situering

Locatie

Kadastrale gemeente*

AMBT-ALMELO

Sectie*

I

Kad. object*

3780

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving

Het LANDHUIS is onderkelderd en in rode baksteen over twee bouwlagen opgetrokken op een I-vormige plattegrond onder een samengesteld schilddak. Het dak is gedekt met antracietgrijze geglazuurde Hollandse pannen en voorzien van grote geprofileerde schoorstenen met rookverdelers onder overstekende dekstenen en dakkapellen met zesruits vensters, wangen en frontons. Op de hoeken van de gevels en risalieten zijn hoeklisenen met schijnvoegen gemetseld, het pand is rondom voorzien van een zandstenen hoofdgestel met een gootlijst op modillons. De vensters en bovenlichten met roedenverdeling zijn onder strekken geplaatst en grotendeels behangen met persiennes.

De symmetrische voorgevel (N) is boven een hardstenen plint met daarin keldervensters opgetrokken, telt zeven vensterassen en heeft een middenrisaliet en twee hoekrisalieten. In het middenrisaliet (drie vensterassen) bevindt zich de licht risalerende ingangspartij onder een fronton, waarin modillons en een oeuil de boeuf tussen guirlandes. De entree boven een natuurstenen trap bestaat uit een dubbele houten deur met rondboog bovenlicht waarin siersmeedijzer, geflankeerd door ionische pilasters voor een natuurstenen omlijsting met schijnvoegen. Dit alles onder een hoofdgestel, een maniëristische sluitsteen en een rondboog fronton. Links en rechts van de entree zijn zeshoekige ijzeren lantaarns opgehangen. Op de nok boven het midden van de gevel is een achtzijdige dakruiter

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

met acht zuiltjes, een koepel en leien geplaatst.

Voor het linkerdeel van de linker zijgevel (O) bevindt zich een grote uitbouw met hoofdgestel onder een balkon met een witgeverfde balustrade.

Het linkerdeel van de uitbouw is een met vensters dichtgezette loggia, in het rechterdeel bevindt zich boven een gemetselde trap een houten deur met een venster met diagonale roedenverdeling tussen twee kleine vensters met diagonale roedenverdeling. De oorspronkelijke loggia is eveneens via een gemetselde trap te bereiken. Op lage gemetselde muurtjes met hardstenen dektegels staan hier hardstenen dorische zuilen die het terras erboven ondersteunen en waartussen vensters met stalen kozijnen zijn geplaatst. In de rechter zijgevel van de uitbouw (N) zijn een rondboogdeur en een vierruits venster geplaatst.

De symmetrische achtergevel (Z) telt zeven vensterassen, met tussen de twee hoekrisalieten een groot betonnen balkon met een zandstenen balustrade op dubbele zandstenen dorische zuilen. De middelste vensteras risaleert licht onder eenzelfde fronton als in de voorgevel. Voor dit risaliet is in het balkon een halfronde uitbouw gemaakt. Onder de aansluitingen van deze ronding zijn extra zuilen geplaatst. De vijf terrasdeuren onder het balkon zijn ook behangen met persiennes. Langs de achtergevel ligt een groot gemetseld terras met trappen naar de tuin. In het midden van de rechter zijgevel (W, drie vensterassen) is eveneens een deur met persiennes boven een trap geplaatst.

In het huis zijn onder meer de volgende onderdelen bewaard gebleven: * De hal en gang met gestuct plafond, lijstwerk, ionische zuilen, oorspronkelijke deuren, marmere lambrizing en vloer, de schouw met marmer en stucwerk en de trap met de trapeuning met zware houten balusters.

- * De eetkamer met mahoniehouten betimmering met Tudorbogen, ingebouwd buffet, vitrinekast en Engels plafond.
- * De salon met groene lambrizing, roze zijden wandbespanning en gestuct plafond.
- * De herenkamer met lambrizing, schouw, betimmering met spijltjes rond verwarming en goudleer behang.
- * De keuken met ingebouwde lichtgeel geverfde vitrinekasten en twee oorspronkelijke Atag fornuizen.
- * De badkamer met een dubbele wastafel met houten kastjes eronder en een bad met douche.
- * De Stigler lift van Ing. Bureau Huygen en Wessel uit Rotterdam met houten betimmeringen en ijzeren schuifdeuren.

Waardering

Het landhuis is van cultuur-, architectuurhistorisch en stedenbouwkundig belang vanwege:

- de ruimtelijke en functionele samenhang met de overige onderdelen van de buitenplaats
- het ontwerp dat kenmerkend is voor het oeuvre van architect Karel Muller
- de Um-1800 vormgeving in combinatie met de Engelse invloed

- de rijkheid aan details
- de beeldbepalende ligging in de tuin en aan de Wierdensestraat
- de gaafheid van in- en exterieur

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Landhuis

Monumentnummer*: 507682

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 29 juli 1997
Kadaster deel/nr: 9544/28

Complexnummer

507680

Complexnaam

Bellinckhof

Woonplaats*

Almelo

Gemeente*

Almelo

Provincie*

Overijssel

Straat*

Wierdensestraat

Nr*

204

Toev.*

Postcode*

7604 BR

Woonplaats*

Almelo

Situering

Locatie

Kadastrale gemeente*

AMBT-ALMELO

Sectie*

I

Kad. object*

3780

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving

De noordelijke DIENSTWONING (1919) aan de Wierdensestraat (identiek aan, Wierdensestraat 206) is over één bouwlaag opgetrokken in rode baksteen op een rechthoekige plattegrond onder een schilddak. Het dak is gedekt met antracietgrijze geglazuurde Hollandse pannen en voorzien van zes dakkapellen met zesruits bovenlichten onder platte daken en twee grote schoorstenen op de nokeinden. Op de hoeken van de gevels zijn hoeklisenen met schijnvoegen gemetseld, het pand is rondom voorzien van een gemetseld hoofdgelst. De gevels worden geleed door vijftienruits schuifvensters, oorspronkelijk behangen met persiennes.

In de voorgevel (N) bevindt zich tussen twee vensters een deur met vierruits venster en een bovenlicht met diagonale roedenverdeling. In de linker zijgevel (O) is rechts van een venster eenzelfde deur geplaatst. In de rechter zijgevel (W) twee vensters, in de achtergevel drie. De schouw, met zwart marmeren bekleding, is bewaard gebleven.

Waardering

De dienstwoning is van cultuur-, architectuurhistorisch en stedenbouwkundig belang vanwege:

- de ruimtelijke en functionele samenhang met de overige onderdelen van de buitenplaats
- het ontwerp dat kenmerkend is voor het oeuvre van architect Karel Muller
- de Um-1800 vormgeving in combinatie met de Engelse invloed

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- de beeldbepalende ligging in de tuin en aan de Wierdensestraat
- de gaafheid van het exterieur

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Dienstwoning(K)

Functie

Monumentnummer*: 507683

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 29 juli 1997
Kadaster deel/nr: 9544/28

Complexnummer

507680

Complexnaam

Bellinckhof

Woonplaats*

Almelo

Gemeente*

Almelo

Provincie*

Overijssel

Straat*

Wierdensestraat

Nr*

206

Toev.*

Postcode*

7604 BR

Woonplaats*

Almelo

Situering

Locatie

Kadastrale gemeente*

AMBT-ALMELO

Sectie*

I

Kad. object*

3780

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving

De zuidelijke DIENSTWONING (1919, tuinmanswoning identiek aan Wierdensestraat 204) is over één bouwlaag opgetrokken in rode baksteen op een rechthoekige plattegrond onder een schilddak. Het dak is gedekt met antracietgrijze geglazuurde Hollandse pannen en voorzien van zes dakkapellen met zesruits bovenlichten onder platte daken en twee grote schoorstenen op de nokeinden. Op de hoeken van de gevels zijn hoeklisenen met schijnvoegen gemetseld, het pand is rondom voorzien van een gemetseld hoofdgestel. De gevels worden geleed door vijftienruits schuifvensters, oorspronkelijk behangen met persiennes.

In de voorgevel (W) bevindt zich tussen twee vensters een deur met vierruits venster en een bovenlicht met diagonale roedenverdeling. In de linker zijgevel (N) is rechts van een venster eenzelfde deur geplaatst. In de rechter zijgevel (Z) twee vensters, in de achtergevel drie. De schouw, met zwart marmeren bekleding, is bewaard gebleven.

Waardering

De dienstwoning is van cultuur-, architectuurhistorisch en stedenbouwkundig belang vanwege:

- de ruimtelijke en functionele samenhang met de overige onderdelen van de buitenplaats
- het ontwerp dat kenmerkend is voor het oeuvre van architect Karel Muller
- de Um-1800 vormgeving in combinatie met de Engelse invloed

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- de beeldbepalende ligging in de tuin en aan de Wierdensestraat
- de gaafheid van het exterieur

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Dienstwoning(K)

Functie

Monumentnummer*: 507684

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 29 juli 1997
Kadaster deel/nr: 9544/28

Complexnummer

507680

Complexnaam

Bellinckhof

Woonplaats*

Almelo

Gemeente*

Almelo

Provincie*

Overijssel

Straat*

Wierdensestraat

Nr*

206

Toev.*

Postcode*

7604 BR

Woonplaats*

Almelo

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

AMBT-ALMELO

Sectie*

I

Kad. object*

3780

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving

Aan de noord- en westzijde van de KWEKERIJ (1919) staat een in rode baksteen opgetrokken MUUR met lisenen en gemetselde pijlers met geprofileerde kapitelen, waartussen een dubbele opgeklampte deur met een segmentboog beëindiging. Aan het oostelijke uiteinde van de noordelijke muur is een werkplaats in rode baksteen onder een zadeldak met rode tuile-du-Nord pannen vastgebouwd. Deze schuur is voor de bescherming van ondergeschikt belang. De twee KASSEN liggen evenwijdig aan de westelijke muur, er tussenin en oostelijk ervan gemetselde bakken. De westelijke kas bestaat uit betonnen spanten in de vorm van een Tudorboog, waartussen de glasvlakken met verticale houten en horizontale aluminium stijlen. In de noordelijke glasgevel zit een deur met vierruits venster.

De oostelijke kas heeft een in rode baksteen gemetselde lage muur rondom, waarboven een houten raamwerk met zadeldak met ijzeren stijlen. In de noordgevel bevindt zich de deur onder windveren en een luifeltje op smeedijzeren schoren met een makelaar en rocaille-motieven. In de kas fraai siersmeedwerk in de nok.

Waardering

De kwekerij met muur en kassen is van cultuur-, architectuurhistorisch en stedenbouwkundig belang vanwege:

- de ruimtelijke en functionele samenhang met de overige onderdelen van de buitenplaats
- de details

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Kas(L)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Tuin, park en plantsoen

Functie

Tuinmuur

Tuin

Monumentnummer*: 507685

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 29 juli 1997
Kadaster deel/nr: 9544/28

Complexnummer

507680

Complexnaam

Bellinckhof

Woonplaats*

Almelo

Gemeente*

Almelo

Provincie*

Overijssel

Straat*

Wierdensestraat

Nr*

210

Toev.*

Postcode*

7604 BR

Woonplaats*

Almelo

Situering

Locatie

Kadastrale gemeente*

AMBT-ALMELO

Sectie*

I

Kad. object*

3780

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving

Het KOETSHUIS (1919) is in rode baksteen over één bouwlaag opgetrokken op een rechthoekige plattegrond onder een afgeknot schilddak met antracietgrijze geglazuurde Hollandse pannen. Op de nokeinden zijn grote schoorstenen geplaatst, in het dak dakkapellen met twaalf- of vierentwintigruits vensters. Op de hoeken van de gevels en risalieten zijn gemetselde lisenen met schijnvoegen gemetseld. Het pand is rondom voorzien van een gemetseld hoofdstel. Oorspronkelijk waren de vensters behangen met persiennes.

In de voorgevel (O) risaleert de middenpartij met de twee baanders onder korfbogen met zandstenen sluit-, aanzet- en sierstenen. Bovenin de deuren zijn vensters met een kleine roedenverdeling geplaatst. Links van het risaliet een deur met zesruits venster en achtruits bovenlicht, rechts een deur met vierruits venster, een bovenlicht met diagonale roedenverdeling en een twaalfruits schuifvenster.

In de linker zijgevel (Z) twee van de laatstgenoemde deuren met daartussen vier vijftienruits schuifvensters. De dakkapel boven het midden van de gevel is voorzien van een fronton.

Ook in de achtergevel (W) een middenrisaliet, ditmaal met één inrijdeur onder een korfboog met zandstenen sluit-, aanzet- en sierstenen. Links en rechts van de deur een vijftienruits schuifvenster. Bovenin de rechter zijgevel (N) twee horizontale twaalfruits vensters. De middelste dakkapel is voorzien van een geveltop, luiken en een hijsbalk.

In de noordkant van het koetshuis zijn de stallen met de oorspronkelijke stalboxen en zadelkasten van de frima

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Isselburger. Aan de zuidzijde zijn de van binnen gewijzigde woningen gesitueerd.

Waardering

Het koetshuis is van cultuur-, architectuurhistorisch en stedenbouwkundig belang vanwege:

- de ruimtelijke en functionele samenhang met de overige onderdelen van de buitenplaats
- het ontwerp dat kenmerkend is voor het oeuvre van architect Karel Muller
- de Um-1800 vormgeving in combinatie met de Engelse invloed
- de beeldbepalende ligging in de tuin en aan de Wierdensestraat
- de gaafheid van het exterieur en het interieur van het stalgedeelte

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

Koetshuis(L)

Monumentnummer*: 507686

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 29 juli 1997
Kadaster deel/nr: 9544/28

Complexnummer

507680

Complexnaam

Bellinckhof

Woonplaats*

Almelo

Gemeente*

Almelo

Provincie*

Overijssel

Straat*

Wierdensestraat

Nr*

208

Toev.*

Postcode*

7604 BR

Woonplaats*

Almelo

Situering

Locatie

Kadastrale gemeente*

AMBT-ALMELO

Sectie*

I

Kad. object*

3780

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving

Op een zandstenen uivormige sokkel met reliëf staat een dubbele equatoriale ZONNEWIJZER met hulpschalen en prisma's. Het voetstuk, de ringen van de 'bol' en de stijl zijn vervaardigd uit smeedijzer, met en zonder goudverf, de equatorband uit aluminium.

In de tuin staan twee vaste houten BRUGGEN, met een op balken getimmerd plankier, dat wordt ondersteund door vier jukken. Het plankier bestaat uit drie delen, waarvan het middelste hoger ligt dan de wal en de twee andere schuin aflopen. Op de bruggen staan witgeverfde houten leuninggen met horizontale en verticale delen.

De ijzeren vierzijdige LANTAARNS met glas staan op een gietijzeren poot.

Waardering

De zonnewijzer, bruggen en lantaarns zijn van cultuur-, architectuurhistorisch en stedenbouwkundig belang vanwege:

- de ruimtelijke en functionele samenhang met de overige onderdelen van de buitenplaats
- de vormgeving en gaafheid van (sommige van) de onderdelen
- de rangschikking van de onderdelen ten opzichte van elkaar in de tuinaanleg

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registregegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Kastelen, landhuizen en parken

Tuin, park en plantsoen

Zonnewijzer

Monumentnummer*: 507687

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 29 juli 1997
Kadaster deel/nr: 9544/28

Complexnummer

507680

Complexnaam

Bellinckhof

Woonplaats*

Almelo

Gemeente*

Almelo

Provincie*

Overijssel

Straat*

Wierdensestraat

Nr*

208

Toev.*

Postcode*

7604 BR

Woonplaats*

Almelo

Situering

Locatie

Kadastrale gemeente*

AMBT-ALMELO

Sectie*

I

Kad. object*

3780

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

De TUIN is in 'gemengde stijl' aangelegd in een oud cultuurlandschap waarvan belangrijke elementen in het ontwerp zijn opgenomen. Zo zijn door houtwallen omhaagde delen aan de zuid-oostzijde omgevormd tot moestuin en boomgaard, zijn bestaande waterlopen gebruikt voor nieuwe en is in de grote relatief open ruimte aan de noordzijde het weiland herkenbaar dat hier heeft gelegen.

Het grootste deel van de tuin is landschappelijk vormgegeven met ten zuiden van het huis een geometrisch gedeelte dat aansluit op het terras. Het huis vormt het middelpunt van de tuinaanleg en uitgangspunt van een stelsel van gebogen paden dat het gehele terrein bestrijkt en dat ten zuiden van het huis aansluit op de paden in de geometrische deeltuin. Het karakter van de tuin wordt bepaald door gazons, solitaire bomen en boomgroepen, waartussen doorzichten binnen en buiten de tuin. De beplanting bestaat uit inheemse soorten en exoten, waaronder meer zeldzame boomsoorten.

In de bibliotheek van de Landbouwniversiteit Wageningen zijn de volgende ontwerptekeningen aanwezig:

1. 'Situatie villa en omgeving van den Weled. Heer Joh. ten Cate te Almelo', 14 mei 1917, ongesigneerd (L.A. Springer), schaal 1:500.
2. 'Ontwerp bloementuin v/d Weledgeb. Heer Joh. ten Cate te Almelo', 28 aug. 1917, ongesigneerd (L.A. Springer), schaal 1:250.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

3. 'Huize de Bellinckhof te Almelo', ongedateerd, ongesigneerd (L.A. Springer), schaal 1:1000.
4. 'Landgoed de Bellinckhof te Almelo', ongedateerd, ongesigneerd (L.A. Springer), schaal 1:500.
5. 'Schets-ontwerp uitbreiding Bellinkhof Almelo', 15-4-'26, gesigneerd: L.A. Springer, schaal 1:500.
6. 'Schets-ontwerp uitbreiding Bellinckhof te Almelo', 27-4-'26, gesigneerd: L.A. Springer, schaal 1:500.
7. 'Ontwerp tuinmuur voor huize Bellinckhof te Almelo', ongedateerd, ongesigneerd (L.A. Springer), schaal 1:250.

voorts zijn daar aanwezig:

- 2 Ansichtkaarten uit 1920
- 2 Ansichtkaarten uit 1923 die het huis en een deel van de tuin afbeelden,
- copieboeken van L.A. Springer waarin bestellingen van plantmateriaal bij diverse kwekers.

Omschrijving

Het huis is van de Wierdensestraat bereikbaar door middel van een gebogen oprit die in de noord-westelijke en de noord-oostelijke hoeken aansluit op de Wierdensestraat. Bij de westelijke aansluiting staat ten westen van de oprit een gebouw met woning, stal en garage. Bij de oostelijke aansluiting staat een kleine dienstwoning. Tussen beide aansluitingen van de oprit ligt langs de Wierdensestraat een langgerekte vijver met aan de tuinzijde een slingerende oeverlijn. In het westelijk deel van de vijver ligt een klein eiland met boomgroep. Langs de vijver loopt een wandelpad. Tussen vijver en huis ligt een naar het water aflopend gazon met solitaire bomen en boomgroepen, waar tussendoor zicht is op het huis. Voor het huis is de oprit verbreed tot een vierkant voorplein met gemetselde keermuren die recent (1993) zijn gebouwd.

In het noordwestelijk deel van de tuin ligt, ten zuiden van het koetshuis, een kleine vijver met gebogen oeverlijnen die is omgeven door bomen en heesters. Ten zuiden hiervan ligt een tennisbaan met kleedhuisje (voor bescherming van ondergeschikt belang). De vijver staat via een duiker in verbinding met de vijver langs de Wierdensestraat. Ten westen van het huis staat opgaand loofbos met voornamelijk eik. Hierin is, in afwijking van het ontwerp, later in zuid-westelijke richting een doorzicht vrijgemaakt naar de belendende weilanden.

Ten zuiden van het huis liggen terrassen en keermuren als inleiding op een geometrisch tuindeel. De begrenzing van de tuin aan de zuidzijde wordt gevormd door een lage meidoornhaag waarachter een zandweg met waterloop. Aan de zuidwest-zijde ligt aan de overzijde van de zandweg een bosgedeelte, waarin oorspronkelijk slingerpaden waren die aansloten op de padenloop in de tuin rond het huis. Vanaf het huis is, over de meidoornhaag en zandweg, een vergezicht in zuid-oostelijke richting vrijgehouden. De zandweg (Bellinkshofsweg) loopt aan de oostzijde door tot aan de Wierdensestraat.

Ten oosten van het huis ligt een gazon met solitaire bomen en boomgroepen, waartussen slingerpaden en een slingerende waterloop. De paden worden hier met twee houten bruggen overheen geleid. Aan de westzijde van de zandweg staan twee kleine dienstwoningen met een kleine tuinaanleg. Ten zuid-oosten van de zandweg lag de moestuin, thans weiland. Ten oosten van de zandweg ligt een deels ommuurde kwekerij met kweekkassen en

kweekbakken. Tegen de tuinmuur zijn latten bevestigd waartegen leifruit groeit. Aan de oostzijde van de moestuin grenst een boomgaard die gedeeltelijk nog intact is. Moestuin en boomgaard waren omgeven door een waterloop die in verbinding stond met de waterlopen langs de zandweg en in het oostelijk deel van de tuin.

Geometrische deeltuin:

De geometrische deeltuin ten zuiden van het huis is grotendeels aangelegd volgens het ontwerp van Springer van augustus 1917 (tekening 2). Afwijkingen betreffen de ligging van twee trappen in de keermuren bij het huis (die verschoven zijn) en de berceau in de as van dit tuindeel aan de zuidzijde die niet is aangelegd.

De deeltuin is symmetrisch ontworpen rondom een midden-as die van het huis uitgaat. Op die plaats heeft het huis een rond uitgebouwde loggia met zuilen. Aan de zuid-, oost- en westzijde sluit de tuin in twee niveaus op het huis aan. De niveaus zijn gescheiden door twee gemetselde keermuren en liggen respectievelijk circa twee meter (het niveau van de bel-etage) en een meter (een tussen-niveau) boven het laagste niveau.

De keermuren zijn bij beëindigingen en bij aansluitingen, zoals aan trappen, tot kleine pylonen uitgebouwd. Op elk staat nu een tuinvaas, maar oorspronkelijk stonden hier houten bloembakken. De trappen hebben gemetselde trapbomen die aansluiten op de keermuren. Alle gemetselde delen bestaan uit baksteen.

Het terras op het niveau van de bel-etage is verhard met betontegels van 30x30 cm. De keermuur rond dit terras vormt een borstwering van ongeveer een halve meter. Langs de achtergevel van het huis is de borstwering nu tot ongeveer de helft (0.25 meter) verlaagd. In de hoofd-as is het terras rond uitgebouwd, met in het midden een gebogen, gemetselde trap van 5 treden. Het terras is langs de westgevel doorgezet tot aan een trap van vijf treden die aansluit op een deur in het midden van de westgevel. Aan de oostzijde van het huis loopt het terras tegen de achterzijde van de dienstvleugel. In de oostelijke keermuur is daar, in de as van de serre-deuren, eveneens een gemetselde trap van zes treden aangebracht.

Een tweede niveau, een strook van ongeveer 2.0 meter breed, sluit aan de zuid- en de oostzijde tegen de keermuur van het terras aan. Het is van de geometrische tuinaanleg aan de zuidzijde gescheiden door een keermuur van ongeveer dertig centimeter. De strook is uitgevoerd als een pad van grind met aan de zijde van het huis, evenwijdig aan en langs de keermuur, een border met vaste planten en heesters, afgezet met een lage buxushaag. Westelijk en oostelijk van het huis sluit dit niveau zonder trappen aan op de oprit voor het huis. Aan de zuidzijde zijn in de keermuur, symmetrisch ten opzichte van de as, twee gemetselde trappen van vier treden geplaatst die het hoogteverschil van ongeveer een meter naar het maaiveld aan de zuidzijde overbruggen. In de hoofd-as is de keermuur tussen beide trappen als een exedra uitgebouwd. Op het laagste niveau ligt onderaan de keermuur en evenwijdig hieraan een border met lage heesters en vaste planten die is afgezet met een lage buxushaag. Daarlangs loopt een pad dat aansluit op het padenstelsel in de tuin.

Ten zuiden hiervan lag oorspronkelijk een rechthoekige parterre met paden, verdiept gelegen gazon, langwerpige bloemperken en heesters. Dit deel is nu geheel vervangen door gazon. In het midden van het gazon staat in de as een bloemenschaal op sokkel.

Aansluitend op de rechthoekige parterre en ten zuiden hiervan ligt een oost-west lopend pad, dat aansluit op het padenstelsel in de tuin. Het pad vormt de middellijn van het gedeelte zuidelijk hiervan dat in de vorm van een halve cirkel is ingevuld met gazon en dat is omgeven door een haag van taxus. Oorspronkelijk waren hier paden, gazons

en bloemperken in aangelegd. Ten westen van het denkbeeldige middelpunt van de halve cirkelvorm staat een eikeboom die rest van de voorgaande aanleg. Deze is in het ontwerp door Springer gehandhaafd en vormde het enige a-symmetrische element in de geometrische deeltuin. De halfcirkelvormige haag om dit deel is in het midden van de boog onderbroken en loopt daar aan beide zijden evenwijdig aan de as door in zuidelijke richting. De haag wordt doorgezet in twee recentelijk aangebrachte berceau's in een oost-west lopend pad, dat aansluit op het padenstelsel in de tuin. Ten zuiden hiervan vormt de haag een halfronde afsluiting.

Waardering

Tuin, tussen 1917 en 1921 ontworpen door L.A. Springer en in 1926 door hem gereorganiseerd en uitgebreid, van cultuurhistorische en tuinhistorische waarde:

- als kenmerkend voorbeeld van een tuinaanleg in de 'gemengde tuinstijl' waarbij de tuin, in aansluiting op het bestaande landschap, op landschappelijke wijze werd ingericht met in aansluiting op het huis een geometrisch tuindeel;
- als goed en redelijk gaaf (en daardoor zeldzaam) voorbeeld van een tuin in gemengde stijl binnen het oeuvre van L.A. Springer;
- vanwege de esthetische kwaliteiten van het ontwerp van Springer, met name de hoofdopzet van de tuin en de inpassing van de samenstellende onderdelen;
- vanwege de esthetische kwaliteiten van de samenstellende onderdelen van de tuin, i.c. landschappelijke aanleg, het symmetrische tuindeel en de kwekerij annex moestuin.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Tuin